[1963] 2 ఎస్. సి. ఆర్. 145
1962,ఏప్రిల్, 17.

చీఫ్ కమిషనర్, అజ్మీర్
v.
బి.ఆర్.టి.జె నివాస్ దాస్

(బి.పి.సిన్హా, సి.జె., పి.బి.గజేంద్రగడ్కర్, కె.ఎన్.వాంచూ, ఎస్.ఆర్.ఎ. జాగోపాల అయ్యంగార్ మరియు టి.ఎల్.వెంకటరామ అయ్యర్, జె.జె.)

సినిమాటోగ్రఫీ సినిమాలు -స్వదేశీ చిత్రాలు - సాంస్కృతిక చిత్రాల ప్రదర్శన లైసెన్స్ కండిషన్ నోటిఫికేషన్ - వైర్స్ ఆఫ్ సినిమాటోగ్రఫీ -యాక్ట్ 1952 (యాక్ట్ 37 ఆఫ్ 1952), పేజీ 12(4).

ప్రతిస్పందకుడు పబ్లిక్ సినిమా థియేటర్లో సినిమాల ఎగ్జిబిటర్. సినిమాటోగ్రఫీ చట్టంలోని సెక్షన్ 12(4) ప్రసాదించిన అధికారాల ప్రకారం ప్రతి ప్రదర్శనలో నిర్దిష్ట శాతం ఆమోదించిన సినిమాను ప్రదర్శించాలని, భారతదేశంలో నిర్మించి, కేంద్ర ప్రభుత్వం చేత సాంస్కృతిక చిత్రాలుగా సర్టిఫికేట్ పొందిన చిత్రాలను "ఆమోదించబడిన చిత్రాలు" గా పరిగణించాలని నోటిఫికేషన్ జారీ చేశారు. ప్రతిస్పందకుడికి జారీ చేయబడ్డ లైసెన్స్ యొక్క కండిషన్ నెం.22 లో నోటిఫికేషన్ యొక్క పై నిబంధనలు గణనీయంగా పునరుత్పత్తి చేయబడ్డాయి. "ఆమోదించబడిన చిత్రాల" సరఫరా కోసం సమాచార మంత్రిత్వ శాఖకు ప్రతివాది కొంత మొత్తాన్ని చెల్లించడంలో విఫలం కావడంపై మంత్రిత్వ శాఖ ప్రతివాదికి "ఆమోదించబడిన చిత్రాల" సరఫరాను నిలిపివేస్తామని హెచ్చరించింది. ఆ తర్వాత జీవో 12(4), నోటిఫికేషన్, లైసెన్సులోని షరతులను సవాలు చేస్తూ హైకోర్టులో రిట్ దాఖలు చేశారు. ఎస్.12(4)లో 'సాంస్కృతిక చిత్రాలు', 'స్వదేశీ చిత్రాలు' అనే రెండు కేటగిరీలు ఉన్నాయని, ఈ రెండు కేటగిరీలు ప్రత్యామ్నాయమని ప్రధాన వాదన. అందువల్ల 22 వ అధికరణ ప్రకారం భారతదేశంలో సాంస్కృతిక చిత్రాలను కూడా నిర్మించాలని షరతు విధించినందున పరిస్థితి దారుణంగా ఉందని కోరారు. ఈ సెక్షన్ చెల్లుబాటును సమర్థించిన హైకోర్టు షరతులను కొట్టివేసింది. హైకోర్టు మంజూరు చేసిన ఫిట్నెస్ సర్టిఫికేట్పై పిటిషనర్ ఈ కోర్టును ఆశ్రయించారు.

నోటిఫికేషన్ నెం.22 నోటిఫికేషన్ 12(4) నిబంధనలకు లోబడి చెల్లుతుందా అనేది సుప్రీంకోర్టు ముందున్న ఏకైక ప్రశ్న.

"స్వదేశీ చలనచిత్రాలు" అనే పదాలు వాటి కంటెంట్ లో సాధారణమైనవి మరియు అనర్థమైనవి మరియు వాటి సాధారణ మరియు ఆమోదించబడిన అర్థంలో సాంస్కృతిక మరియు ఇతర చిత్రాలలో చేర్చాలి సాంస్కృతిక చిత్రాలు కాకుండా "స్వదేశీ సినిమాలు" అనే అర్థం వచ్చే "స్వదేశీ సినిమాలు" అనే పదాలను చదవడం అంటే పదాల యొక్క సాదా మరియు సాధారణ అర్థాన్ని తగ్గించడం మరియు లేని పదాలను దిగుమతి చేసుకోవడమే అవుతుంది. శాసనసభ ఏం చెప్పిందో దాని అర్థం ఏమిటనే ప్రాతిపదికపై కోర్టు ముందుకు వెళ్తుంది. నోటిఫికేషన్, కండిషన్ నెం.22 లోని 'ఉత్పత్తి' అనే పదాలను మొదటి కేటగిరీ సినిమాలకు అనుబంధంగా కాకుండా రెండో కేటగిరీకి సూచించే అర్హతగా చదవరాదని, సెక్షన్ 12(4) ప్రకారం ఇది పూర్తిగా ఇంట్రావైరస్ అని పేర్కొన్నారు.

భారతదేశంలో సాంస్కృతిక చిత్రాలను నిర్మించాలన్న నోటిఫికేషన్ సెక్షన్ 12(4)లో ఉందని, దానికి అనుగుణంగా రూపొందించిన షరతు నెం.22 చెల్లుబాటు అవుతుందన్నారు.

సివిల్. అప్పీలేట్ పరిధి: సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 310 లేదా 1961. 1956 నాటి జైపూర్ రిట్ అప్లికేషన్ నెంబరు 237 వద్ద రాజస్థాన్ హైకోర్టు (జైపూర్ బెంచ్) మే 14, 1958 నాటి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వుల నుండి అప్పీల్.

పిటిషనర్లు, మధ్యవర్తుల తరఫున భారత అదనపు సొలిసిటర్ జనరల్ ఎస్.ఎన్.సన్యాల్, ఎస్.కె.కపూర్, పి.డి.మీనన్ వాదనలు వినిపించారు.

ప్రతిస్పందకుడు హాజరు కాలేదు.

1962. ఏప్రిల్ 17. కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పులో..

వెంకటరామ అయ్యర్, జె. - రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 133 (1) ప్రకారం ఆ కోర్టు ఇచ్చిన సర్టిఫికేట్ పై రాజస్థాన్ హైకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పుపై అప్పీలు ఇది. సినిమాటోగ్రఫీ చట్టం, 1952 (37 ఆఫ్ 1952) కింద సంబంధిత అధికారులు మంజూరు చేసిన లైసెన్సుల కింద రాయల్ టాకీస్ ఎట్ బెవేర్ అని పిలువబడే ప్రాంగణంలో చలనచిత్రాలను ప్రదర్శించే వ్యాపారాన్ని ప్రతిస్పందకుడు నిర్వహిస్తాడు. యాక్ట్ చేయండి'. చట్టంలోని సెక్షన్ 12(4) ప్రసాదించిన అధికారాలను ఉపయోగించి అజ్మీర్ చీఫ్ కమిషనర్ 1954 నవంబరు 23 న జారీ చేసిన నోటిఫికేషన్ లో మెటీరియల్ కాని వాటిని మినహాయించి ఇలా ఉంది:-

"(1) సినిమాటోగ్రాఫర్ చిత్రాల ప్రదర్శనను లైసెన్సుదారుడు ఎంతగా నియంత్రిస్తాడంటే, ప్రతి ప్రదర్శనలోనూ ప్రజలకు తెరిచిన, ఆమోదించబడిన చిత్రాలను ప్రదర్శిస్తారు, అటువంటి ప్రతి ప్రదర్శనలో ఇతర చిత్రాలకు సంబంధించి ప్రదర్శించబడే ఆమోదించబడిన చిత్రాలు ఒకటి లేదా ఐదు లేదా సమీప తక్కువ లేదా అంతకంటే ఎక్కువ నిష్పత్తిలో ఉంటాయి.

(2) బొంబాయిలోని ఫిల్మ్ అడ్వైజరీ బోర్డు యొక్క మునుపటి అనుమతితో కేంద్ర ప్రభుత్వం చేత సర్టిఫై చేయబడిన చిత్రాలను మాత్రమే శాస్త్రీయ చిత్రాలుగా, విద్యా ప్రయోజనాల కోసం ఉద్దేశించిన చిత్రాలుగా, వార్తలతో వ్యవహరించే చిత్రాలుగా, ప్రస్తుత "వెంట్స్ లేదా డాక్యుమెంటరీ చిత్రాలు" ఈ దిశల ప్రయోజనాల కోసం ఆమోదించబడిన చిత్రాలుగా పరిగణించబడతాయి.

ఈ నోటిఫికేషన్ 1954 డిసెంబర్ 1 నుంచి అమల్లోకి వచ్చింది. 1955 నవంబరు 24 న అజ్మీర్ జిల్లా మేజిస్ట్రేట్ ఈ చట్టం ప్రకారం లైసెన్సింగ్ అథారిటీగా ఉండి పై నోటిఫికేషన్ ప్రకారం సవరించిన లైసెన్స్ షరతుల ప్రకటనను ప్రతివాదికి పంపారు. ఈ అప్పీలులో మేము ఆందోళన చెందుతున్నాము, వాటిలో రెండు షరతులు నెం. 15 మరియు 22. అవి భౌతికంగా ఉన్నంతవరకు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి:-

15. లైసెన్సుదారుడు చీఫ్ కమిషనర్ కోరినప్పుడల్లా, లేదా చీఫ్ కమిషనర్ నిర్ణయించిన విధంగా వేతనానికి సంబంధించి, చీఫ్ కమిషనర్ అందించే చలనచిత్రాలు మరియు లాంతర్ స్లైడ్లను ఉచితంగా ప్రదర్శించాలి.

లైసెన్సుదారుడు ఒక ఎంటర్టైన్మెంట్ ఫిల్మ్స్ లేదా లాంతర్ స్లైడ్లలో ప్రదర్శించాల్సిన అవసరం లేదు, దీని ప్రదర్శన మొత్తం పదిహేను నిమిషాల కంటే ఎక్కువ సమయం పడుతుంది లేదా చలనచిత్రం లేదా స్లైడ్లను ప్రదర్శించాల్సిన వినోదానికి కనీసం ఇరవై నాలుగు గంటల ముందు అతనికి డెలివరీ చేయకపోతే".

22. (ఎ) సినిమాటోగ్రాఫర్ చిత్రాల ప్రదర్శనను లైసెన్సుదారుడు ఎంతగా నియంత్రిస్తాడంటే, ప్రతి ప్రదర్శనలోనూ ప్రజలకు అందుబాటులో ఉన్న, ఆమోదించబడిన చిత్రాలను ప్రదర్శిస్తారు, అటువంటి ప్రతి ప్రదర్శనలో ఇతర చిత్రాలకు సంబంధించి ప్రదర్శించబడే ఆమోదించబడిన చిత్రాలు ఐదు లేదా అంతకంటే తక్కువ లేదా అంతకంటే ఎక్కువ నిష్పత్తిలో ఉంటాయి.

(బి) బొంబాయిలోని ఫిల్మ్స్ అడ్వైజరీ బోర్డు మునుపటి అనుమతితో కేంద్ర ప్రభుత్వం ధృవీకరించిన చిత్రాలను మాత్రమే శాస్త్రీయ చిత్రాలుగా, విద్యా ప్రయోజనాల కోసం తీసిన చిత్రాలుగా, వార్తలు, వర్తమాన సంఘటనలతో వ్యవహరించే చిత్రాలు లేదా డాక్యుమెంటరీ చిత్రాలుగా మాత్రమే ఈ దిశల ప్రయోజనాల కోసం ఆమోదించబడిన చిత్రాలుగా పరిగణించబడతాయి.

1956, జూలై 25 న భారత ప్రభుత్వ సమాచార, ప్రసార మంత్రిత్వ శాఖకు చెందిన ఫిల్మ్ డివిజన్ ప్రతివాదికి మార్చి 3, 1956 నుంచి ఆగస్టు 5, 1956 మధ్య కాలంలో చేసిన ఆమోదం పొందిన చిత్రాల సరఫరా కారణంగా రూ.274/- చెల్లించాలని డిమాండ్ చేసింది. ఆమోదం పొందిన చిత్రాల సరఫరాను నిలిపివేస్తారు. తాను కుదుర్చుకున్న ఏ ఒప్పందానికి అనుగుణంగా సరఫరా చేయలేదని, ప్రభుత్వం స్వచ్ఛందంగా సరఫరా చేసిందనే కారణంతో ఆ మొత్తాన్ని చెల్లించాల్సిన బాధ్యతను ప్రతివాది వివాదించాడు. ఆ తరువాత ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలు జరిగాయి మరియు చివరికి ప్రతివాది అడిగిన విధంగా మొత్తాన్ని చెల్లించకపోతే, ఆమోదించబడిన చిత్రాల తదుపరి సరఫరాను నిలిపివేస్తామని మరియు లైసెన్స్ రద్దు చేస్తామని చెప్పారు. ఆ తర్వాత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 కింద రిట్ పిటిషన్ దాఖలు చేశాడు. ఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 12(4), 1954 నవంబర్ 23 న జారీ చేసిన నోటిఫికేషన్, దానికి అనుగుణంగా లైసెన్సులో చేర్చిన షరతులు నెం.15, 22 లను సవాలు చేస్తూ అజ్మీర్ జ్యుడీషియల్ కమిషనర్ కోర్టులో రిట్ పిటిషన్ దాఖలు చేశారు. ఈ పిటిషన్ ను విచారించిన రాజస్థాన్ హైకోర్టు బెంచ్ 1956 రాష్ట్రాల పునర్విభజన చట్టంలోని నిబంధనల ప్రకారం బదిలీ చేయబడింది మరియు మే 14, 1958 నాటి వారి తీర్పు ద్వారా న్యాయమూర్తులు సెక్షన్ 12 (4) యొక్క చెల్లుబాటును కొనసాగించారు, కాని చట్టంలోని సెక్షన్ 12 (4) ప్రకారం అధికారం లేని షరతులు నంబర్ 15 మరియు 22 ను కొట్టివేశారు. ఈ తీర్పుకు వ్యతిరేకంగానే ప్రస్తుత అప్పీలుకు సర్టిఫికేట్ పై ప్రభుత్వం మొగ్గుచూపింది.

పిటిషనర్ తరపున హాజరైన అదనపు సొలిసిటర్ జనరల్ షరతు నెం.15 చెల్లదని పేర్కొంటూ హైకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు సరైనదని వాదించలేదు, కానీ చట్టంలోని సెక్షన్ 12(4) ప్రకారం 22 వ షరతుకు అధికారం లేదని న్యాయమూర్తులు చెప్పడం సరికాదని వాదించారు. కాబట్టి 1954 నవంబర్ 23 నాటి నోటిఫికేషన్ సెక్షన్ 12(4) నిబంధనలకు లోబడి ఉందా లేదా అనేది ఈ అప్పీలులో తేల్చాల్సిన ఏకైక అంశం. అదే నిజమైతే దానికి ప్రభావం చూపే షరతు నెం.22 చెల్లుబాటు అవుతుంది. కాకపోతే నోటిఫికేషన్, నోటిఫికేషన్ రెండూ.. ఈ పరిస్థితిని అల్ట్రా వైర్స్ గా గుర్తించాలి.

ఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 12 (4) ఈ క్రింది విధంగా నడుస్తుంది : "ఏదైనా చలనచిత్రం లేదా తరగతి చిత్రాల ప్రదర్శనను నియంత్రించే ఉద్దేశ్యంతో కేంద్ర ప్రభుత్వాలు ఎప్పటికప్పుడు లైసెన్సుదారులకు లేదా ప్రత్యేకంగా ఏదైనా లైసెన్సుదారుకు ఆదేశాలు జారీ చేయవచ్చు, తద్వారా శాస్త్రీయ చిత్రాలు, విద్యా ప్రయోజనాల కోసం ఉద్దేశించిన చిత్రాలు, వార్తలు మరియు వర్తమాన సంఘటనలతో వ్యవహరించే చిత్రాలు. డాక్యుమెంటరీ చిత్రాలు లేదా స్వదేశీ చిత్రాలు ప్రదర్శించడానికి తగిన అవకాశాన్ని పొందుతాయి, మరియు అటువంటి ఆదేశాలు జారీ చేయబడినప్పుడు ఆ ఆదేశాలు లైసెన్స్ మంజూరు చేయబడిన అదనపు షరతులు మరియు పరిమితులుగా పరిగణించబడతాయి."

ఈ చట్టంలో రెండు కేటగిరీల సినిమాలు ఉంటాయి, ఒకటి శాస్త్రీయ చిత్రాలు, విద్యా ప్రయోజనాల కోసం ఉద్దేశించిన చిత్రాలు, వార్తలు మరియు వర్తమాన సంఘటనలకు సంబంధించిన చిత్రాలు మరియు డాక్యుమెంటరీ చిత్రాలు లేదా మనస్సాక్షికి సాంస్కృతిక చిత్రాలు అని పిలువబడేవి, మరొకటి స్వదేశీ చిత్రాలు. ఈ రెండు కేటగిరీలు "లేదా" సూచించిన విధంగా ప్రత్యామ్నాయమని, తత్ఫలితంగా భారతదేశంలో సాంస్కృతిక చలనచిత్రాలు నిర్మించాలన్న నిబంధన చట్టం ద్వారా అధికారం లేని కేటగిరీ నెం.1 లో ఒక పరిమితిని ప్రవేశపెట్టడమేనని, ఫలితంగా 22 వ షరతులోని "భారతదేశంలో ఉత్పత్తి చేయబడిన" అనే పదాలు అనధికారికమైనవి మరియు అతిశయోక్తులు అని హైకోర్టు న్యాయమూర్తులు అభిప్రాయపడ్డారు.

ఈ అభిప్రాయం మనకు నచ్చదు. ఈ చట్టం సినిమాలను రెండు వర్గాలుగా వర్గీకరించిన మాట వాస్తవమే కానీ వాటిని పరస్పరం ప్రత్యేకమైనవిగా మనం చదవం. "స్వదేశీ చలనచిత్రాలు" అనే పదాలు, వాటి విషయము లో సాధారణమైనవి మరియు అనర్హమైనవి, మరియు వాటి సాధారణ మరియు ఆమోదించబడిన అర్థంలో సాంస్కృతిక మరియు ఇతర చలనచిత్రాలను చేర్చాలి. ఈ రెండు కేటగిరీల సినిమాలను పరస్పరం ప్రత్యేకమైనవిగా భావించాలంటే 'స్వదేశీ సినిమాలు' అంటే 'సాంస్కృతిక చిత్రాలు కాకుండా స్వదేశీ సినిమాలు' అనే అర్థం వచ్చేలా చదవాలి. అంటే పదాల

సాదాసీదా, సాధారణ అర్థాన్ని తగ్గించి, లేని పదాలను చట్టంలోకి దిగుమతి చేసుకోవడమే అవుతుంది. వీలైతే అలాంటి నిర్మాణాన్ని నివారించాలి. చట్టసభలు ఏం చెప్పాయో దాని ఆధారంగానే ముందుకు సాగాలి.

పరిగణనలోకి తీసుకోవాల్సి వచ్చినప్పుడు ఈ నిర్ధారణకు మరింత బలం చేకూరుతుంది. (1) సాంస్కృతిక మరియు (2) స్వదేశీ చిత్రాల ప్రదర్శనను ప్రోత్సహించే ఈ చట్టం యొక్క అంతర్లీన విధానం, మరియు స్వదేశీ చిత్రాలకు సంబంధించినంత వరకు అవి సాంస్కృతిక చిత్రాలు కావచ్చు లేదా కాకపోవచ్చు. ఈ దృష్ట్యా నోటిఫికేషన్ లోని "భారతదేశంలో ఉత్పత్తి చేయబడిన" పదాలు, మరియు కండిషన్ నెం.22 మొదటి కేటగిరీ సినిమాలకు జతచేయబడిన అర్హతగా కాకుండా, రెండవ కేటగిరీకి సూచించదగినవిగా చదవాలి మరియు సెక్షన్ 12 (4) కింద పూర్తిగా ఇంట్రా వైర్స్ గా ఉంటాయి. అందుకనుగుణంగా 1954 నవంబర్ 23 న జారీ చేసిన నోటిఫికేషన్ ప్రకారం భారతదేశంలో సాంస్కృతిక చిత్రాలు నిర్మించాల్సింది 12(4) నిబంధనలో ఉంది. దానికి అనుగుణంగా రూపొందించిన నెం.22 చెల్లుబాటు అవుతుంది. ఈ మేరకు కింది కోర్టు ఉత్తర్వులను సవరించనున్నారు. ప్రతివాది హాజరు కానందున, ఈ కోర్టులో ఖర్చులకు సంబంధించి ఎటువంటి ఉత్తర్వులు ఉండవు.

ఉత్తర్వు సవరించబడింది.